

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.5.20.
COM(2020) 380 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia
Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!**

1. A BIOLÓGIAI SOKFÉLESÉG — SÜRGŐS FELLÉPÉSRE VAN SZÜKSÉG

A hatalmas esőerdőtől a kis parkokig és kertekig, a kék bálnától a mikroszkopikus méretű gombáig a biológiai sokféleség a földi élet rendkívüli változatosságát testesíti meg. Mi emberek is részei és kiszolgáltatottjai vagyunk eme életközösségnek, hiszen ez adja ételmünket, tisztítja ivóvizünket és biztosítja számunkra a levegőt. A természet éppoly fontos szellemi és fizikai jóllétünk szempontjából, mint a társadalom egésze számára a globális változásokkal, az egészséget fenyegető veszélyekkel és a katasztrófákkal való megküzdéshez. **Szükségünk van a természetre.**

Az egészséges és ellenálló társadalmak alapfeltétele, hogy a természetnek is jusson elegendő tér. A közelmúltban kitört Covid19-világjárvány még sürgetőbbé teszi a természet védelmét és helyreállítását. Felhívta ugyanis a figyelmet az emberi egészség és az ökoszisztémák állapota közötti kapcsolatokra. Rávilágított a fenntartható ellátási láncok és fogyasztási minták jelentőségére, melyek tiszteletben tartják a bolygó teherbírását. Bizonyítja, hogy a fertőző betegségek megjelenésének és terjedésének kockázata egyre nagyobb a természetpusztítás miatt¹. A biológiai sokféleség és a jól működő ökoszisztémák védelme és helyreállítása ezért **kulcsfontosságú a társadalmak ellenállóképességének fokozásához és a jövőbeni betegségek megjelenésének és terjedésének megelőzéséhez.**

A természet védelmébe és helyreállításába való beruházás az európai országoknak a Covid19 okozta válságból való kilábalása szempontjából is döntő jelentőséggel bír. A gazdaság újraindításakor nem eshetünk vissza a régi rossz szokásokba. Az európai zöld megállapodást, amely az EU növekedési stratégiája, kell a kilábalás iránytűjévé tenni: ez biztosítja, hogy a gazdaság az emberek és a társadalom javát szolgálja, és a természetnek többet adjon vissza, mint amennyit elvesz. A **biológiai sokféleség támogatása gazdasági szükségesség.** Az ipar és a vállalatok is támaszkodnak a génekre, fajokra, ökoszisztéma-szolgáltatásokra, mint termelésük alapanyagaira – és ez a gyógyszergyártásban hatványozottan igaz. A világ GDP-jének több mint a fele a természettől és annak szolgáltatásaitól függ, három kulcsfontosságú gazdasági ág, vagyis az építőipar, a mezőgazdaság és az élelmiszer- és italágazat nem is létezhetne ezek nélkül².

A biológiai sokféleség megőrzése közvetlen érdeke számos gazdasági ágazatnak. Például a tengeri állományok megőrzése több mint 49 milliárd EUR-val növelheti a tengeri élelmiszeripari ágazat éves bevételeit, a tengerparti vizes élőhelyek védelme pedig a biztosítási ágazatnak spórolhatna meg évi mintegy 50 milliárd eurót az áradások okozta károk mérséklésével³. A meglévő természetes élőhelyek megőrzésére irányuló hatékony globális természetvédelmi program becsült végső haszna legalább százszorosa volna a

¹ IPBES (2019), [Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services](#) (A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform biodiverzitásról és ökoszisztéma-szolgáltatásokról szóló globális értékelő jelentésének összefoglalója a politikai döntéshozók számára), 12–13. o. A.2.

² Világgazdasági Fórum (2020) [Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy](#) (Egyre nagyobb a természetet fenyegető veszély – Miért problémás a természeti válság az üzlet és a gazdaság szempontjából).

³ Barbier et al. (2018), [How to pay for saving biodiversity](#) (Hogyan fizessük a biológiai sokféleség megőrzésének árát).

költségének⁴. **A természeti tőkébe való beruházás** – beleértve a szénben gazdag élőhelyek helyreállítását és az éghajlatbarát mezőgazdaságot – elismerten az öt legfontosabb fiskális helyreállítási intézkedés közé tartozik, nagy a haszonkulcsa és kedvezően hat az éghajlatra⁵. Fontos, hogy az EU kihasználja ezt a potenciált a jólét, a fenntarthatóság és a fellendülés tartóssága érdekében.

A biológiai sokféleség **az uniós és a globális élelmezésbiztonság** szempontjából is alapvető fontosságú. A biológiai sokféleség csökkenése veszélyezteti az élelmiszerláncot⁶, ezáltal az élelmezésbiztonságot és az élelmiszer-ellátást. Ezzel szemben a biológiai sokféleség hozzájárul az egészséges és tápláló étrendhez, a vidéki megélhetéshez és a mezőgazdaság termelékenységéhez⁷. Például a világ élelmiszernövényeinek több mint 75 %-a állati beporzást igényel⁸.

Ám e sürgető erkölcsi, gazdasági és környezetvédelmi indokok ellenére **a természet ma válsághelyzetben van**. A biológiai sokféleség csökkenésének öt fő közvetlen előidézője⁹ – a szárazföldi és a tengeri területhasználat változása, a túlzott kiaknázás, az éghajlatváltozás, a szennyezés és az idegenhonos inváziós fajok – a természet gyors eltűnéséhez vezetnek. A változással naponta szembesülünk: betonkockák nőnek a zöld mezők helyén, az élővilág a szemünk láttára tűnik el, és több fajt fenyeget a kihalás veszélye, mint az emberiség történelmében bármikor. Csak az utóbbi négy évtizedben 60 %-kal csökkentek a vadon élő állatok állományai az emberi tevékenységek következtében¹⁰. A Föld felszínének közel háromnegyedét megváltoztattuk¹¹, a természet egyre kisebb területre szorul vissza.

A biológiai sokféleség válsága és az éghajlati válság szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Az éghajlatváltozás aszályok, áradások és erdőtűzek révén felgyorsítja a természet pusztulását, ugyanakkor a természet pusztulása és fenntarthatatlan kiaknázása jelentős előidéző tényezői az éghajlatváltozásnak. Ám ahogy a gondok összefüggnek, úgy a megoldások is. **A természet nélkülözhetetlen szövetségeseink az éghajlatváltozás elleni küzdelemben**¹². A természet szabályozza az éghajlatot, és a természetalapú megoldások¹³, úgymint a vizes élőhelyek és a tűzeglápok védelme és helyreállítása, a fenntartható erdő-, mező- és talajgazdálkodás elengedhetetlenek a kibocsátáscsökkentéshez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz. A faültetés és a zöld infrastruktúrák alkalmazása hozzájárul a városi területek hőmérsékletének csökkentéséhez és a természeti katasztrófák hatásainak mérsékléséhez.

⁴ Balmford et al. (2002) [Economic reasons for conserving wild nature](#) (Gazdasági indítékok a természet védelmére).

⁵ Hepburn et al. (2020) [Will COVID-19 fiscal recovery packages accelerate or retard progress on climate change?](#) (A Covid19-válságból való kilábalást szolgáló költségvetési csomagok vajon gyorsítják vagy lassítják majd az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást?), Smith School Working Paper 20-02.

⁶ Világgazdasági Fórum (2020), [The Global Risks Report 2020](#) (A globális kockázatokról szóló jelentés).

⁷ FAO (2019) [State of the World's Biodiversity for Food and Agriculture](#) (A globális biológiai sokféleség helyzete az élelmezés és a mezőgazdaság szemszögéből).

⁸ IPBES (2019) [vezetői összefoglaló](#) 3. o., A1.

⁹ IPBES (2019) [vezetői összefoglaló](#) 17–19. o., B.10-B.14; Európai Környezetvédelmi Ügynökség (2019): [Európa környezete – helyzetkép és kilátások 2020-ban](#).

¹⁰ World Wildlife Fund (2018), [Living Planet Report - 2018: Aiming Higher](#) (Az élő bolygó 2018-ban — Magasabb célok felé c. jelentés)

¹¹ IPBES (2019) [vezetői összefoglaló](#) 4. o., A4.

¹² Ugyanott.

¹³ <https://ec.europa.eu/research/environment/index.cfm?pg=nbs>.

A biológiai sokféleség hanyatlása és az ökoszisztémák összeomlása a következő évtizedben az emberiséget fenyegető legsúlyosabb veszélyek közé tartoznak¹⁴. A gazdaság alapjait fenyegetik, ezért **a fellépés hiánya magas költségekkel jár**, melyek a jövőben csak emelkedni fognak¹⁵. 1997 és 2011 között a világ a becslések szerint évi 3,5–18,5 billió EUR-t veszített el az ökoszisztéma-szolgáltatások terén a felszínborítás megváltoztatása miatt, és évi 5,5–10,5 billió eurót a talajromlás következtében. A biológiai sokféleség csökkenése visszaveti a terméshozamot és a halászati fogások mennyiségét, növeli az áradások és más katasztrófák okozta gazdasági veszteségeket, valamint megfoszt bennünket gyógyszerek lehetséges új forrásaitól¹⁶.

Az EU elszánta magát, hogy globális vezető szerepet vállaljon, valamint példát mutasson és intézkedésekkel járjon elől a biológiai sokféleség a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordításában, és elő fogja mozdítani a 2020 utáni időszakra vonatkozó átalakító erejű globális keret kidolgozását és elfogadását a biológiai sokféleségről szóló egyezmény részes feleinek 15. találkozásánál. Az említett keretnek azt a távlati célt kell szem előtt tartania, hogy 2050-re **a világ valamennyi ökoszisztémáját helyre kell állítani, ellenállóvá és védetté kell tenni**. El kell fogadnunk a nettó haszon elvét, mely szerint a természetnek többet kell visszaadnunk, mint amennyit elveszünk tőle. Ennek keretében a világnak el kell köteleződnie amellett, hogy emberi tevékenység miatt nem halhatnak ki fajok (hacsak elkerülhető).

Ez a stratégia felvázolja, Európa milyen szerepet játszhat mindennek a megvalósításában. Első mérföldkőként azt kívánja biztosítani, hogy **Európa biológiai sokfélesége 2030-ra a helyreállítás útján járjon** az emberek, a bolygó, az éghajlat és a gazdaság érdekében, összhangban a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel és a Párizsi Megállapodással. A biológiai sokféleség csökkenésének öt fő előidézőjét veszi célba, megerősített irányítási keretet határoz meg a fennmaradó hiányosságok kezelésére, biztosítja az uniós jogszabályok teljes körű végrehajtását és egyesíti a már meglévő erőfeszítéseket. A stratégia szelleme és működési módja is úttörő. Tükrözi azt a tényt, hogy **a természet védelméhez és helyreállításához a szabályozásnál többre van szükség**. Ehhez cselekedniük kell a polgároknak, a vállalkozásoknak, a szociális partnereknek, valamint a kutatói és tudományos közösségnek, és erős partnerségekre van szükség a helyi, regionális, nemzeti és európai szintek között. A stratégia összhangban van von der Leyen elnök politikai iránymutatása és az európai zöld megállapodás ambícióival és kötelezettségvállalásaival.

A Covid19-világjárvány sűrűjében elfogadott stratégia egyúttal központi eleme lesz az uniós gazdaságélénkítési tervnek is. Elengedhetetlen egyrészt a további zoonózisok megelőzéséhez és az azokkal való megküzdéshez, másrészt az uniós gazdaság helyreállítását segítő üzleti és beruházási lehetőségek biztosításához.

Az új kezdeményezések és javaslatok készítésekor a Bizottság a jogalkotás minőségének javítását szolgáló eszközökre fog támaszkodni. Nyilvános konzultációkon és a környezeti, társadalmi és gazdasági hatások azonosításán alapuló hatásvizsgálatok fognak hozzájárulni annak biztosításához, hogy valamennyi kezdeményezés a leghatékonyabb módon, a lehető legkevesebb teher okozása mellett érje el célját, továbbá a zöld eskünek megfelelően ne okozzon kárt.

¹⁴ Világgaazdasági Fórum (2020), [The Global Risks Report 2020](#) (A globális kockázatokról szóló jelentés).

¹⁵ OECD (2019) [Biodiversity: Finance and the Economic and Business Case for Action](#) (Biológiai sokféleség: Pénzügyi, gazdasági és üzleti fellépési indítékok).

¹⁶ Ugyanott.

2. A TERMÉSZET VÉDELME ÉS HELYREÁLLÍTÁSA AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az EU rendelkezik jogi keretekkel, stratégiákkal és cselekvési tervekkel a természet védelme, valamint az élőhelyek és fajok helyreállítása érdekében. Ám a védelem részleges, a helyreállítás kis léptékű, a jogszabályok végrehajtása és érvényesítése pedig elégtelen volt¹⁷.

Annak érdekében, hogy 2030-ra a biológiai sokféleség helyzete javulni kezdjen, fokozni kell a természet védelmét és helyreállítását. Ennek eszköze egyrészt **az európai védett területek hálózatának bővítése**, másrészt egy ambiciózus **uniós természethelyreállítási terv** kidolgozása.

2.1. A védett területek koherens hálózata

A biológiai sokféleség jobban fennmarad a védett területeken. Ennek ellenére a jog értelmében védett, illetve szigorúan védett területek hálózata jelenleg nem elég nagy a biológiai sokféleség megőrzéséhez. A tudományos bizonyítékok azt mutatják, hogy a biológiai sokféleségről szóló egyezmény szerinti célok elmaradnak a természet megfelelő védelméhez és helyreállításához szükségessé¹⁸. Globális szinten nagyobb erőfeszítésekre van szükség, és az EU-nak is sokkal többet kell tennie a természetért egy valóban **koherens transzeurópai természetvédelmi hálózat** létrehozásával.

A védett területek kiterjedésének növelése gazdasági szempontból is elengedhetetlen. A tengeri ökoszisztémákkal foglalkozó tanulmányok szerint a védett tengeri területekre fordított minden euró legalább 3 euró megtérülést eredményezne¹⁹. Hasonlóképp a természetvédelmi irányelvek célravezetőségi vizsgálata²⁰ szerint a Natura 2000 hálózat előnyei évi 200–300 milliárd EUR közé tehetők. A hálózat beruházási igényei várhatóan akár 500 000 állást hozhatnak létre²¹.

A környezet és a gazdaság érdekében, valamint az EU-nak a Covid19-válságból való kilábalásához is jobban kell védeni a természetet. Ennek szellemében **az EU-ban a szárazföldi területek legalább 30 %-át és a tengeri területek legalább 30 %-át védelemben kell részesíteni**. Ez a jelenleginél 4 %-kal több szárazföldi és 19 %-kal több tengeri terület védelmét feltételezi²². Ezek a célok összhangban vannak a biológiai

¹⁷ [A biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia féléves értékelése](#), COM(2015) 478 és SWD(2015) 187; [A természetvédelmi irányelvek \(a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv\) célravezetőségi vizsgálata](#), SWD(2016) 472; [Az uniós vízügyi jogszabályok célravezetőségi vizsgálata](#), SWD(2019) 439.

¹⁸ A világszinten érvényes [aicsi biodiverzitási célok](#) 17 % szárazföldi és 10 % tengeri védett terület létrehozását tüzték ki, míg a tudományos vizsgálatok 30 % és 70 % közötti értéket valószínűsítene. Lásd például: [IPBES 2019](#).

¹⁹ Brander et al. (2015) [The benefits to people of expanding Marine Protected Areas](#) (A tengeri védett területek növelésének társadalmi haszna).

²⁰ [Az uniós természetvédelmi irányelvek célravezetőségi vizsgálata](#), SWD(2016) 472.

²¹ A tagállamok prioritizált intézkedési tervei 2020; Mutafoğlu et al. (2017), [Natura 2000 and Jobs: Scoping Study](#) (A Natura 2000 és a munkahelyek – feltáró tanulmány).

²² A nemzeti védelem alatt álló területek legújabb EU-27 statisztikái ([European database of nationally designated protected areas](#)) 2019. évi verziója és a [Natura 2000 adatok \(2018. végéig\)](#) alapján. Jelenleg az EU szárazföldi területének 26 %-a élvez védelmet: 18 % a Natura 2000 hálózat részeként és 8 % nemzeti rendszerek keretében. Az uniós tengeri területek 11 %-a védett, 8 % a Natura 2000 és 3 % nemzeti jogszabályok alapján. Megjegyzés: a tengeri szélenergia-parkok a vonatkozó környezetvédelmi és természetvédelmi jogszabályok betartása mellett engedélyezettek.

sokféleségre vonatkozó 2020 utáni globális keret részeként javasoltakkal²³ (lásd a 4. szakaszt).

Ezen belül különös figyelmet kell fordítani a nagyon nagy biodiverzitási értéket vagy potenciált képviselő területekre. Ezek ugyanis a legérzékenyebbek az éghajlatváltozással szemben, és különleges gondoskodásra, vagyis szigorú védelemre van szükségük²⁴. A szigorúan védett területek aránya ma csupán 3 % a szárazföldön és kevesebb mint 1 % a tengeren. E területek védelme terén tehát többet kell tennünk. Ennek szellemében a védett területek legalább egyharmadát, vagyis **az Unióban mind a szárazföldi területek, mind a tengeri területek 10 %-át szigorúan védetté kell tenni**, ami megfelel a világszinten javasolt célnak is.

A szigorú védelemre való összpontosítás keretében meg kell határozni, fel kell térképezni, és **szigorú védelem biztosítása mellett nyomon kell követni az EU még meglévő természetes és öreg erdőit**²⁵. Fontos a világ más országait is erre ösztönözni, és gondoskodni arról, hogy az Unió fellépései ne vezethessenek erdőpusztításhoz a világ más részein. A természetes és öreg erdők a leggazdagabb erdei ökoszisztémák, amelyek szénen kötnek meg a légkörből és azt jelentős mennyiségben tárolják. Az egyéb jelentős, szénben gazdag ökoszisztémákat, például a tőzeglápokat, mezőket, vizes területeket, mangrovemocsarakat és tengeri fűágyakat szintén szigorúan védeni kell, figyelembe véve a vegetációs övezetek várható eltolódásait is.

Az újabb védett és szigorúan védett területek kijelölése a tagállamok felelőssége lesz²⁶. A kijelölésekre sor kerülhet akár a Natura 2000 hálózat kiteljesítéseként, akár nemzeti védelmi rendszerek keretében. Minden védett terület kapcsán egyértelmű természetmegőrzési célokat és intézkedéseket kell elfogadni. A Bizottság a tagállamokkal, valamint az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel együttműködve még 2020-ban meghatározza a további területek azonosítására és kijelölésére vonatkozó kritériumokat, ideértve a szigorú védelem fogalmát, valamint a megfelelő gazdálkodási tervezés ismérveit. Eközben foglalkozik majd azzal is, hogy más hatékony területalapú természetvédelmi intézkedések elfogadása és a városok zölddebbé tétele milyen szerepet játszhat a célok elérésében.

Az említett célok az EU egészére értendők, és lebonthatók az EU biogeográfiai régiói, tengeri medencék vagy kisebb helyi egységek szintjére. Objektív ökológiai kritériumok alapján **minden tagállamnak méltányos részt kell vállalnia a munkából**, elismerve, hogy minden országban más a biológiai sokféleség mértéke és minősége. Külön figyelmet kell fordítani a trópusi és szubtrópusi tengeri és szárazföldi ökoszisztémák védelmére és helyreállítására az EU legkülső régióiban, mert ezek biodiverzitási értéke kiemelkedően magas.

Ezenfelül egy valóban koherens és ellenálló transzeurópai természetvédelmi hálózathoz hozzátartoznak az **ökológiai folyosók**, amelyek elejét veszik a genetikai izolációnak, lehetővé teszik a fajok vándorlását, valamint az egészséges ökoszisztémák fennmaradását

²³ A 2020 utáni időszakra vonatkozó globális biodiverzitási keret nulladik tervezete (CBD/WG2020/2/3), lásd: <https://www.cbd.int/conferences/post2020/wg2020-02/documents>.

²⁴ A szigorú védelem nem feltétlenül jelenti az emberek kitiltását, de alapvetően zavartalanul hagyja a természetes folyamatokat a terület ökológiai szükségleteinek tiszteletben tartása érdekében.

²⁵ <https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml>

²⁶ A további Natura 2000 területek kijelölését uniós alapokból származó támogatás és adott esetben jogérvényesítés fogja kísérni.

és fejlődését. Ezzel összefüggésben ösztönözni és támogatni kell a zöld és kék infrastruktúrákba irányuló beruházásokat²⁷ és a tagállamok közötti együttműködést, többek között az európai területi együttműködés keretében.

A Bizottság törekedni fog arra, hogy a további területek kijelölésére vonatkozó kritériumokról és iránymutatásokról 2021 végéig megegyezzen a tagállamokkal. A tagállamoknak ezután 2023 végéig kell felmutatniuk jelentős előrelépést az új védett területek és ökológiai folyosók jogi kijelölése terén. Ezek alapján a Bizottság 2024-ig értékelni fogja, hogy az EU jó úton halad-e a 2030-ra kitűzött célok teljesítése felé, vagy erőteljesebb fellépésre, többek között uniós szabályozásra van-e szükség.

Végezetül **az Unió tengerentúli országai és területei** jelentős biodiverzitási koncentrációknak adnak otthont, melyekre nem vonatkoznak az uniós környezetvédelmi szabályok. A Bizottság ezért bátorítja az érintett tagállamokat az azonos vagy egyenértékű szabályok előmozdítására az ilyen országokban és területeken.

Természetvédelem: a fő kötelezettségvállalások 2030-ig

1. Az Unió szárazföldi területe legalább 30 %-ának és tengeri területe legalább 30 %-ának a szükséges ökológiai folyosókkal együtt jogi védelmet kell élveznie egy valóban transzeurópai természetvédelmi hálózat részeként.
2. Szigorú védelmet kell biztosítani az uniós védett területek legalább egy harmadának, ezen belül valamennyi meglévő természetes és öreg erdőnek.
3. A védett területeket hatékonyan kell kezelni, ami egyértelmű természetvédelmi célok és intézkedések meghatározását és azok megfelelő nyomon követését követeli meg.

2.2. Uniós természethelyreállítási terv: valamennyi szárazföldi és tengeri ökoszisztéma helyreállítása

A fennmaradt természet megőrzése nem elegendő ahhoz, hogy visszahozzuk a természetet az életünkbe. A biológiai sokféleség csökkenésének visszafordításához az egész világon ambiciózusabb természethelyreállításra van szükség. Az **új uniós természethelyreállítási tervvel** Európa példát fog mutatni a világ többi részének.

A terv hozzá fog járulni mind a meglévő, mind a létesítendő természetvédelmi területek egészségének javításához, így a sokszínű és ellenállóképes természet helyreállításához mindenféle tájon és ökoszisztémában. Ehhez csökkenteni kell az élőhelyekre és a fajokra nehezedő terhelést, és minden ökoszisztéma esetében biztosítani kell a fenntartható használatot. Segíteni kell a természet visszatérését, egyfelől korlátozva a talajfedést és a városok terjeszkedését, másfelől csökkentve a szennyezést és az idegenhonos inváziós fajok jelenlétét. A terv munkahelyeket is teremt, összeegyezteti a gazdasági növekedést a természet gyarapodásával, és hozzájárul természeti tőkénk hosszú távú termékenységének és értékének biztosításához.

2.2.1. A természet helyreállítását szolgáló új uniós jogi keret

A meglévő uniós jogszabályok bizonyos mértékben már előírják a tagállamok számára a természet helyreállítását²⁸. Azonban **jelentős végrehajtási és szabályozási**

²⁷ [Guidance on a strategic framework for further supporting the deployment of EU-level green and blue infrastructure](#) (Iránymutatás az uniós zöld és kék infrastruktúra kiépítésének további támogatását szolgáló stratégiai keretről), SWD(2019) 193.

hiányosságok állnak fenn, melyek akadályozzák az előrelépést. Például a tagállamok számára nem kötelező a biológiai sokféleség helyreállítását célzó átfogó terveket készíteni. Nincsenek minden esetben egyértelmű vagy kötelező erejű célok és határidők, sem az ökoszisztémák helyreállítására vagy fenntartható használatára vonatkozó fogalommeghatározások vagy kritériumok. Nem követelmény összefüggően feltérképezni, nyomon követni vagy értékelni az ökoszisztéma-szolgáltatásokat, az ökoszisztémák egészségét vagy a helyreállításukra tett erőfeszítéseket. Ezeket a hiányosságokat pedig tetézik a végrehajtás hiányosságai, melyek miatt a meglévő jogszabályok nem érhetik el céljaikat²⁹. Határozottabb végrehajtási támogatásra és jogérvényesítésre van tehát szükség. Annak érdekében, hogy a természet helyreállítása a szárazföldön és a tengeren is felgyorsuljon, javítsa az EU ellenállóképességét, és természetalapú eszközökkel segítse az éghajlatváltozás hatásainak mérséklését, valamint a következményeihez való alkalmazkodást, ez a stratégia két fronton javasol fellépéseket:

- Először is egy hatásvizsgálatot követően a Bizottság 2021-ben javaslatot terjeszt elő jogilag kötelező érvényű **uniós természethelyreállítási célokra** a leromlott állapotú ökoszisztémák helyreállítása érdekében, különös figyelemmel a legjobb szénmegkötő és -tároló potenciállal rendelkezőkre, valamint a természeti katasztrófák megelőzésére és hatásainak enyhítésére alkalmasakra. Meghatározza majd e célok teljesítésének feltételeit és elérésük leghatékonyabb eszközeit is. A hatásvizsgálat kiterjed továbbá az ökoszisztémák jó állapotának feltérképezésére, értékelésére és elérésére szolgáló, Unió-szerte alkalmazható módszertan megalkotásának lehetőségére, hogy az ökoszisztémák az éghajlat és a vízháztartás szabályozásával, az egészséges talaj és a beporzás biztosításával, valamint a katasztrófamegelőzés és -védelem terén továbbra is nyújthassák előnyeiket.
- Ezzel összefüggésben a Bizottság felkéri a tagállamokat a meglévő jogszabályok végrehajtásának fokozására záros határidőn belül, és támogatja erőfeszítéseiket. Különösen arra fogja kérni a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy 2030-ra a védett élőhelyek és fajok **tendenciáiban és védettségi helyzetében ne legyen romlás**³⁰. A tagállamoknak ezenfelül el kell érniük, hogy a jelenleg kedvezőtől eltérő védettségi helyzetű fajok és élőhelyek legalább 30 %-a kedvező védettségi helyzetben legyen vagy erőteljesen javuló tendenciát mutasson. A Bizottság és az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 2020 folyamán iránymutatást fog kidolgozni a tagállamok számára az elsőbbségben részesítendő fajok és élőhelyek kiválasztásához.

2.2.2. *Vissza kell hozni a természetet a mezőgazdaságba*

A föld őreiként a gazdálkodóknak fontos szerep jut a biológiai sokféleség megőrzésében. Az elsők közt érzékelik a biológiai sokféleség csökkenésének következményeit, de helyreállításának előnyeit is. A biológiai sokféleség hozzájárul ahhoz, hogy **biztonságos, fenntartható, tápláló és megfizethető élelmiszereket** termelhessenek, emellett bevételt biztosít boldogulásuk és fejlődésük érdekében. A gazdálkodók szerves részei Európa

²⁸ Nevezetesen az uniós [madárvédelmi irányelv](#) (2009/147/EKG), [élőhelyvédelmi irányelv](#) (92/43/EK), [vízügyi keretirányelv](#) (2000/60/EK), [árvízvédelmi irányelv](#) (2007/60/EK) és [tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv](#) (2008/56/EK).

²⁹ Lásd: [A természetvédelmi irányelvek célravezetőségi vizsgálata](#), SWD(2016) 472 és [Az uniós vízügyi jogszabályok célravezetőségi vizsgálata](#), SWD(2019) 439. Lásd továbbá a lenti 3.2. szakaszt.

³⁰ Az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelvben említett fajok.

jövőjének, sok uniós közösség társadalmi és gazdasági gerincét jelentik ma és a jövőben is.

Ugyanakkor bizonyos mezőgazdasági gyakorlatok a biológiai sokféleség csökkenésének fő előidézői. Ezért együtt kell működni a gazdálkodókkal a **teljes mértékben fenntartható gyakorlatokra való áttérés támogatása és ösztönzése** terén. A mezőgazdasági ökoszisztémák állapotának és diverzitásának fokozása javítani fogja az ágazat rezilienciáját az éghajlatváltozással, a környezeti kockázatokkal és a társadalmi-gazdasági megrázkódtatásokkal szemben, és mindeközben új munkahelyeket hoz létre, többek között a biogazdálkodásban, a vidéki turizmusban vagy a rekreációban.

Annak érdekében, hogy mind a természet, mind a gazdálkodás fennmaradjon hosszú távon, a stratégia együtt fog dolgozni az új „**a termelőtől a fogyasztóig**” **stratégiával és az új közös agrárpolitikával (KAP)**, többek között az ökorendszerek és az eredményalapú kifizetési programok terjesztésével. A biológiai sokféleségre vonatkozó stratégia és a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia végrehajtása során a Bizottság szorosan nyomon fogja követni az élelmiszerbiztonság és a gazdálkodói jövedelmek terén várt fejleményeket és javulást. A Bizottság gondoskodni fog arról, hogy a KAP szerinti stratégiai terveket szilárd éghajlati és környezetvédelmi kritériumok mentén értékeljék, és hogy a tagállamok konkrét nemzeti célokat írjanak elő az e stratégiában, valamint a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiában meghatározott célok tekintetében. E terveknek olyan fenntartható gyakorlatokhoz kell vezetniük, mint a precíziós mezőgazdaság, a biogazdálkodás, az agroökológia, az agrárerdészet, az állandó gyepterületek kiterjesztése, valamint szigorúbb állatjóléti előírások betartása.

A szántóföldi madarak és a rovarok, főleg a beporzók fontos mutatói a mezőgazdasági ökoszisztémák állapotának, létfontosságúak a növénytermesztés és végső soron az élelmezésbiztonság szempontjából. E fajok riasztó mértékű hanyatlását meg kell állítani és vissza kell fordítani. A „termelőtől a fogyasztóig” stratégiának megfelelően a Bizottság intézkedéseket fog hozni annak érdekében, hogy **2030-ra a vegyi növényvédő szerek használata és kockázata összességében 50 %-kal csökkenjen**, a legkockázatosabb növényvédő szerek használata pedig 50 %-kal essen vissza. Ezt a beporzókról szóló uniós kezdeményezés³¹ teljes körű végrehajtásának kell kísérnie. A Bizottság 2020 végéig felülvizsgálja a kezdeményezést és szükség esetén további intézkedéseket javasol. A vadon élő állatok és a növények, a beporzók és a természetes kártevőirtók életterét biztosítandó **a mezőgazdasági területek legalább 10 %-án helyre kell állítani a magas biodiverzitású tájalelemeket**. Ilyenek többek között a védősávok, a parlag akár vetésforgóban, akár attól függetlenül, a sövények, a nem termő fák, a kőfalak és a tavak. Ezek javítják a szénmegkötést, szerepet játszanak a talajerózió és a talajromlás megelőzésében, szűrik a levegőt és a vizet, támogatják az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást. A nagyobb fokú biodiverzitás sokszor vezet a mezőgazdasági hozamok növekedéséhez. A 10 %-os uniós célt a tagállamoknak le kell bontaniuk kisebb földrajzi léptékre és biztosítani kell az élőhelyek egymáshoz kapcsolódását. Erre alkalmasak a KAP eszközei és stratégiai tervei összhangban a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiával, valamint az élőhelyvédelmi irányelv végrehajtása. A cél elérése felé megtett haladást rendszeresen át kell majd tekinteni, és szükség esetén kiigazításokra kerül sor a biológiai sokféleségre, az élelmezésbiztonságra és a mezőgazdasági termelők versenyképességére gyakorolt nem szándékolt hatások enyhítése érdekében.

³¹ [A beporzókról szóló uniós kezdeményezés](#), COM(2018) 395.

Az agroökológia egészséges élelmiszerekkel láthatja el a társadalmat a termelékenységgel fenntartása, a talaj termőképességének fokozása és a biológiai sokféleség javítása mellett, így csökkentheti az élelmiszer-termelés lábnyomát. A biogazdálkodásban különösen nagy lehetőségek rejlenek mind a termelők, mind a fogyasztók számára. Ez az ágazat munkahelyeket teremt és a fiatal mezőgazdasági termelők számára is vonzó. Hektáronként 10–20 %-kal több munkahelyet biztosít, mint a hagyományos gazdálkodás, és hozzáadott értékű mezőgazdasági termékeket hoz létre³². E potenciál kiaknázása érdekében **az EU mezőgazdasági területének legalább 25 %-át ökológiai gazdálkodás alá kell vonni 2030-ra**. A KAP-intézkedések mellett a Bizottság a biogazdálkodásra vonatkozó cselekvési tervet is elő fog terjeszteni, hogy segítse a tagállamokat a biotermékek kínálatának és keresletének növelésében. A fogyasztói bizalmat reklámkampányok és zöld közbeszerzés révén fogja biztosítani. Az e stratégiában és a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiában meghatározott uniós szintű agroökológiai célok végrehajtásakor figyelembe kell venni az egyes tagállamok különböző kiindulási helyzetét és eddig elért eredményeit.

A vidékfejlesztés keretében elérhető agrárerdészeti támogatási intézkedések alkalmazását fokozni kell, mivel ez a fajta gazdálkodás várhatóan számos előnnyel jár a biológiai sokféleség, az emberek és az éghajlat szempontjából.

A **genetikai sokféleség** hanyatlását is meg kell fordítani, részben azért, hogy megkönnyítsük a hagyományos növény- és állatfajták használatát. Ez az egészségre is kedvezően hat a változatosabb és táplálóbb étrendnek köszönhetően. A Bizottság mérlegeli a hagyományos haszonnövényfajták forgalmazására vonatkozó szabályok felülvizsgálatát, hogy előmozdítsa ezek megőrzését és fenntartható használatát. A vetőmagfajták bejegyzését is meg szeretné könnyíteni, többek között a biogazdálkodás keretében is, elősegítendő a hagyományos és a helyi viszonyokhoz alkalmazkodott fajták piacra jutását.

2.2.3. A földhasználat féken tartása és a talaj ökoszisztémáinak helyreállítása

A talaj az egyik legösszetettebb ökoszisztéma. Sajátos élőhely, amely hihetetlenül sokféle organizmusnak ad otthont, melyek meghatározzák és szabályozzák az olyan kulcsfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatásokat, mint a talaj termőképessége, a tápanyagkörforgás és az éghajlat. **A talaj rendkívül fontos nem megújuló erőforrás**, elengedhetetlen az emberi egészséghöz és a gazdaság működéséhez, az élelmiszertermeléshez és az új gyógyszerek fejlesztéséhez.

A talaj állapotának romlása jelentős környezeti és gazdasági következményekhez vezetett az EU-ban. E jelenség fő előidézői a rossz talajgazdálkodás, például az erdőpusztítás, a túllegeltetés, a fenntarthatatlan mezőgazdasági és erdészeti gyakorlatok, a beépítés és a talajfedés³³. Az utóbbi időben lassult ugyan a talajfedés üteme, de a termőtalajok kiterjedése továbbra is csökken a művelésből való kivonás és a lakóövezetek terjeszkedése következtében³⁴. Az éghajlatváltozás hatásaival súlyosbítva az erózió és a

³² OECD (2016), [Farm Management Practices to Foster Green Growth](#) (A zöld növekedés előmozdítására alkalmas gazdaságirányítási gyakorlatok).

³³ Európai Környezetvédelmi Ügynökség (2019), [EEA Signals 2019: Land and Soil in Europe](#) (EEA jelzések 2019: A föld és a talaj Európában).

³⁴ Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség és a Svájci Szövetségi Környezetvédelmi Hivatal (FOEN) (2016), [Urban sprawl in Europe](#) (A városok terjeszkedése Európában).

talaj szervesszén-tartalmának csökkenése egyre nyilvánvalóbb gondokat okoz. Az elsvatagosodás egyre nagyobb veszély jelent az EU-ban³⁵.

Ezért elengedhetetlen erőteljesebben fellépni a **talaj termőképességének védelme, a talajerózió csökkentése és a talaj szervesanyag-tartalmának növelése** érdekében. Ezt fenntartható talajgazdálkodási gyakorlatok alkalmazásával kell megtenni, többek között a KAP keretében. Jelentős előrelépésre van szükség a szennyezett talajú területek azonosításában és a leromlott állapotú talajok helyreállításában, meg kell határozni a talajok jó ökológiai állapotának ismérveit, a vonatkozó helyreállítási célokat és a talajminőség jobb nyomon követésének módját.

E feladatok összehangolt kezelése, valamint a talajromlás megfékezésére vonatkozó uniós és nemzetközi kötelezettségvállalások teljesítése érdekében a Bizottság 2021-ben aktualizálja az **EU talajvédelmi tematikus stratégiáját**³⁶. A Bizottság által 2021-ben elfogadandó, a **levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó zéró szennyezési cselekvési terv** szintén foglalkozni fog ezekkel a kérdésekkel. A talajfedés és a szennyezett (barnamezős) területek rehabilitációja a fenntartható épített környezetre vonatkozó most készülő stratégiának is témái lesznek. Az Európai horizont egyik célterülete a **talaj egészsége és az élelmiszerek közötti kapcsolat** lesz, ezen belül a talaj egészségének és funkcióinak helyreállítására alkalmas megoldások keresése³⁷.

2.2.4. Az erdőterület növelése, az erdők állapotának és rezilienciájának javítása

Az erdők rendkívül fontosak nemcsak a biológiai sokféleség, hanem az éghajlat és a vízháztartás, az élelmiszer- és a gyógyszeripar, a nyersanyagok, a szénmegkötés- és tárolás, a talajok stabilitása, valamint a levegő és a víz tisztítása szempontjából. Emellett természetes helyszínei a feltöltődésnek és a környezettel kapcsolatos tanulásnak. Az erdőgazdák kulcsszerepet játszanak a fenntartható erdőgazdálkodás biztosításában és az erdei biodiverzitás helyreállításában és megőrzésében.

A még meglévő természetes és öreg erdők védelme mellett **az EU-nak növelnie kell erdeinek minőségét, mennyiségét és ellenálló képességét**, többek között az erdőtüzekkel, az aszályokkal, a kártevőkkel, a betegségekkel és más, az éghajlatváltozással összefüggő veszélyekkel szemben. A biológiai sokféleség és az éghajlat fenntartásában betöltött szerepüket csak az egészséges erdők tudják biztosítani. Az ellenállóbb erdők pedig a gazdaságot is ellenállóképesebbé tehetik. Másik fontos feladatuk azon nyersanyagok, termékek és szolgáltatások biztosítása, amelyek nélkül a körforgásos gazdaság nem működne.

Ezért a Bizottság 2021-ben javaslatot fog tenni egy olyan célzott **uniós erdészeti stratégiára**, amely összhangban áll tágabb uniós biodiverzitási és klímasemlegességi törekvésekkel. A stratégia keretében elkészül egy olyan ütemterv, amely felvázolja, hogyan lehet **2030-ig legalább 3 milliárd új fát telepíteni az EU-ban**. Ez számos munkahelyet fog teremteni, elsősorban a magok begyűjtése és nemesítése, a palánták ültetése és gondozása terén. A faültetés különösen a városokban előnyös, de vidéken is

³⁵ Európai Számvevőszék (2018), [Combating desertification in the EU: a growing threat in need of more action](#) (Az elsvatagosodás elleni küzdelem az Európai Unióban: a növekvő fenyegetés határozottabb fellépést követel meg), °33/2018. sz. különjelentés.

³⁶ [A talajvédelemről szóló tematikus stratégia](#), COM(2006) 231.

³⁷ Európai horizont [A talajegészség és az élelmiszerek kutatási célterület](#).

jól használható az agrárerdészeti rendszerekben, tájképi elemként és a szénmegkötés javítására. A faültetéssel párhuzamosan a Bizottság továbbra is együtt fog működni a tagállamokkal annak érdekében, hogy az EU felkészült legyen a nagyobb erdőtüzek megelőzésére és oltására, mert ezek jelentős károkat okoznak az erdei biológiai sokféleségben.

Az erdőtelepítés, az újraerdősítés és a faültetés mint a biológiai sokféleségnek és az ökoszisztémák helyreállításának kedvező intézkedések használatát a KAP stratégiai tervek és a kohéziós politikai alapok is támogatni fogják. Az új **európai városzöldítési platform**³⁸ szintén elő fogja mozdítani a városi erdőtelepítést, többek között a LIFE program keretében.

Az erdészeti gazdálkodási tervezés hatályát ki kell terjeszteni minden kezelt állami erdőre és minél több magánerdőre, és a biológiai sokféleségnek kedvező gyakorlatokat, amilyen a természetközeli erőgazdálkodás, folytatni kell és tovább kell fejleszteni. Ennek érdekében a Bizottság iránymutatásokat fog kidolgozni a biológiai sokféleségnek kedvező erdőtelepítéshez és a természetközeli erőgazdálkodáshoz. Erre az új uniós erdőgazdálkodási stratégia kidolgozása mellett kerül sor.

Az európai erdők állapotának pontosabb feltérképezése érdekében a Bizottság együtt fog működni más adatszolgáltatókkal **az európai erdészeti információs rendszer** továbbfejlesztésén. Ezáltal naprakész képet lehet majd alkotni az európai erdők állapotáról, ugyanakkor összeköthető valamennyi uniós erdészeti adatplatform. Ezt az elemet tartalmazni fogja az uniós erdőgazdálkodási stratégia is.

2.2.5. Mindenkinél előnyös megoldások az energiatermelésben

Az energiarendszer dekarbonizációja elengedhetetlen a klímasemlegességhez, az Uniónak a Covid19-válságból való kilábalásához és hosszú távú jólétéhez. A fenntartható energia arányának növelése kulcsfontosságú az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség hanyatlása elleni küzdelemben. Az EU ezért olyan megoldásokat fog előtérbe helyezni, mint a hullámenergia, a tengeri szélergia (a halállományok megújítása mellett), a napenergia (környezetbarát talajborítással) és a fenntartható bioenergia.

Az egyes bioenergia-források növekvő mértékű felhasználásából fakadó környezeti kockázatok mérséklése érdekében a felülvizsgált megújulóenergia-irányelv³⁹ megerősített fenntarthatósági kritériumokat tartalmaz. Ezenfelül támogatja a maradékanyagokon és az újra fel nem használható hulladékokon alapuló fejlett bioüzemanyagokra való áttérést. Ezt a megközelítést a bioenergia minden formája esetében követni kell. Az energiatermelésben minimalizálni kell az egész fák, valamint az élelmiszer- és takarmánynövények használatát, függetlenül attól, hogy az Unióból vagy importból származnak-e.

A biológiai sokféleséggel és az éghajlattal kapcsolatos kockázatok jobb megértése és figyelemmel kísérése érdekében a Bizottság jelenleg értékeli **az uniós és a globális kínálat és kereslet** és ezek fenntarthatóságának kérdését⁴⁰. Az erdei ökoszisztémák hathatósabb védelmének és helyreállításának jegyében a Bizottság 2020 végéig

³⁸ Lásd a 2.2.8. szakaszt.

³⁹ [Az \(EU\) 2018/2001 irányelv a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról.](#)

⁴⁰ [JRC Biomass Assessment Study](#) (A Közös Kutatóközpont biomassza-értékelő tanulmánya).

szándékozik nyilvánosságra hozni az erdei biomassza energiatermelési célú felhasználásával kapcsolatos munkája eredményeit. Ezeket fel fogja használni a szakpolitika-alkotásban, többek között a megújuló energiáról szóló irányelv, a kibocsátáskereskedelmi rendszer, valamint a földhasználatról, a földhasználat-megváltoztatásról és az erdőgazdálkodásról (LULUCF) szóló rendelet ambíciósintjének felülvizsgálatai keretében, melyek mindegyike 2021-ben esedékes.

A megújulóenergia-irányelvvel összhangban a Bizottság gyakorlati iránymutatást fog kidolgozni 2021-ben **az erdei biomassza energiatermelési célú felhasználására vonatkozó új fenntarthatósági kritériumokról**⁴¹. Szintén 2021-ben a földhasználat megváltoztatásának kockázatát közvetetten előidéző bioüzemanyagokra vonatkozó adatokat is meg fogja vizsgálni, és kidolgozza az ilyenek 2030-ig történő fokozatos kiiktatásának ütemtervét.

A fő cél annak biztosítása, hogy a bioenergiára vonatkozó uniós szabályozási keret összhangban legyen az európai zöld megállapodásban előrevetített megemelt ambíciósinttel.

2.2.6. A tengeri ökoszisztémák jó környezeti állapotának helyreállítása

A tengeri ökoszisztémák helyreállítása és hathatós védelme számottevő egészségügyi, társadalmi és gazdasági előnyökkel jár a part menti közösségek és az EU egésze számára. A hathatós fellépésre egyre inkább szükség van amiatt is, hogy a globális felmelegedés felgyorsította a tengeri és a tengerparti ökoszisztémák biológiai sokféleségének pusztulását⁴².

A tengeri ökoszisztémák jó környezeti állapotának elérése – többek között szigorúan védett területek révén – magában foglalja a szénben gazdag ökoszisztémák, valamint a fontos halívó- és halbölcshelyek helyreállítását. Jelenleg a tengerhasználat egyes formái veszélyeztetik az élelmezésbiztonságot, a halászok megélhetését és a halászati és tengeriétel-miszer-ágazatot. **A tengeri erőforrásokat fenntartható módon kell kiaknázni és az illegális gyakorlatokkal szemben zéró toleranciát kell alkalmazni.** Ehhez hozzátartozik az uniós közös halászati politika, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv, valamint a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelv hiánytalan végrehajtása.

Az uniós jog szerinti ökoszisztéma-alapú gazdálkodási megközelítés⁴³ várhatóan csökkenti a halászat, a kitermelés és más emberi tevékenységek káros következményeit, különösen az érzékeny fajokra és tengerfenéki élőhelyekre nézve. Ezt ki fogják egészíteni a tagállamok által 2021-ben benyújtandó **nemzeti tengeri területrendezési tervek**, melyeknek minden tengerhasznosítási ágazatra és tevékenységre ki kell terjedniük, valamint meg kell határozniuk területalapú természetvédelmi és -kezelési intézkedéseket⁴⁴. A Bizottság mindemellett **új cselekvési tervet készül előterjeszteni a halászati erőforrások megőrzése és a tengeri ökoszisztémák védelme érdekében**

⁴¹ A megújuló energiáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv 29. cikke alapján.

⁴² Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (2019), [Special Report on the Ocean and the Cryosphere in a Changing Climate](#) (A változó éghajlattal összefüggésben az óceánokról és a krioszféráról szóló különjelentés).

⁴³ A közös halászati politika, [a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv](#) (2008/56/EK) és [a tengeri területrendezésről szóló irányelv](#) (2014/89/EU).

⁴⁴ A Bizottság legkésőbb 2022 márciusáig jelentést készít a tengeri területrendezésről szóló irányelv és az ökoszisztéma-alapú gazdálkodás végrehajtásáról.

2021-ben. Ez szükség szerint korlátozni fogja a biológiai sokféleségre legkárosabb halászeszközök használatát, többek között a tengerfenéken. Meg kell vizsgálni, hogyan egyeztethető össze a tengerfenéki halászeszközök használata a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célokkal, mert ez a fajta halászat jelenleg a tengerfeneket érintő legkárosabb tevékenység. Mindazonáltal igazságosan kell eljárni, mindenki érdekeit szem előtt tartva. Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap is támogathatja a szelektívebb és kevésbé káros halászati módszerekre való áttérést.

Az egészséges halállományok hosszú távon kulcsfontosságúak a halászok megélhetése, az óceánok egészsége és a biológiai sokféleség szempontjából. Ezért nagyon fontos a halászati mortalitást **a maximális fenntartható hozamot biztosító szinten** vagy az alatt tartani. Így elérhető a halállományok életkor és méret szerinti egészséges összetétele.

A kihalással fenyegetett fajok járulékos fogását ki kell küszöbölni vagy olyan szintre kell csökkenteni, ami lehetővé teszi helyreállításukat. Hasonlóan kell bánni a rossz védettségi helyzetben lévő és a jótól eltérő környezeti állapotú fajokkal. Más fajok⁴⁵ járulékos fogásait is el kell kerülni vagy – amennyiben ez nem lehetséges – minimálisra kell csökkenteni, hogy védettségi helyzetüket ez a jelenség ne veszélyeztesse. E törekvések támogatása érdekében az érzékeny fajok járulékos fogásaira vonatkozó adatgyűjtést fokozni kell.

Minden védett tengeri területen be kell vezetni olyan **halászati gazdálkodási intézkedéseket**, amelyek egyértelműen meghatározott természetmegőrzési célkitűzéseket követnek és az elérhető legjobb tudományos szakvéleményeken alapulnak.

2.2.7. Az édesvízi ökoszisztémák helyreállítása

Az uniós vízügyi szabályozás kellően nagyratörő, de végrehajtása elmarad az elvárásoktól, ezért ezen a területen határozottabb jogérvényesítésre van szükség⁴⁶. Többet kell tenni **az édesvízi ökoszisztémák és a folyók természetes funkcióinak helyreállítása** terén a vízügyi keretirányelv céljainak elérése érdekében. Elsődleges a halvándorlást akadályozó műtárgyak eltávolítása vagy átalakítása, valamint a víz és az üledék áramlásának javítása. Ennek eléréséhez a felesleges akadályok eltávolítása, valamint az árterületek és lápok rehabilitációja révén **legalább 25 000 km-nyi folyószakaszon helyre kell állítani a szabad vízáramlást 2030-ig**⁴⁷. Az alkalmas helyszínek kiválasztásához és a finanszírozás mozgósításához a Bizottság technikai útmutatást ad és segítséget nyújt a tagállamoknak 2021 során, miután konzultált a megfelelő hatóságokkal⁴⁸. A tagállami hatóságoknak az ökológiai vízhozamok helyreállítását szem előtt tartva felül kell vizsgálniuk a vízkivételi és duzzasztási engedélyeket, hogy legkésőbb 2027-re elérjék valamennyi felszíni víztest jó állapotát vagy potenciálját és a felszín alatti vizek jó állapotát a vízügyi keretirányelvben

⁴⁵ A nemzetközi és az uniós jog védelme alatt álló fajok.

⁴⁶ [Az uniós vízügyi jogszabályok célravezetőségi vizsgálata](#), SWD(2019) 439; [a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv értékelése](#), SWD(2019) 700.

⁴⁷ A 25 000 km-es cél a Bizottság arra vonatkozó értékelésén alapul, hogy mi valósítható meg reálisan az EU-ban 2030-ig.

⁴⁸ Az iránymutatások széles látókörűek lesznek és figyelembe veszik a vízenergia-termelés, az árvízkezelés, a vízellátás, a mezőgazdaság és a hajózhatalóság szempontjait.

előírtaknak megfelelően⁴⁹. Ezt segítő a Bizottság 2023-ig technikai útmutatást készít az elfogadandó tagállami intézkedésekhez.

A nagy léptékű folyó- és ártér-helyreállítási beruházások⁵⁰ általában jelentős gazdasági lendületet adnak nemcsak a helyreállítási, hanem a helyi társadalmi-gazdasági tevékenységeknek is. Ugyanakkor ezek a beruházások javítják a vízszabályozást, az árvízvédelmet, a halbólcsőhelyek rendelkezésre állását, és segítik a tápanyagszennyezés felszámolását.

2.2.8. A városi és városkörnyéki területek zöldebbé tétele

A városi zöld területek, legyenek azok parkok és kertek vagy zöld tetők és városi veteményesek, számos előnnyel járnak az emberek számára. Emellett üzleti lehetőségeket és természetes élőhelyeket is kínálnak. Csökkentik a levegő és a víz szennyezettségét, mérséklik a zajt, védelmet nyújtanak az árvizek, aszályok és hőhullámok hatásaitól, és fenntartják az ember és a természet kapcsolatát⁵¹.

A Covid19-világjárvány miatt a közelmúltban bevezetett korlátozások mindenkit ráébresztettek **a városi zöld területek jelentőségére fizikai és mentális jólétünk szempontjából**. Jóllehet egyes városi zöld területek védelme javult⁵², az ilyen területek még mindig gyakran esnek a fejlesztés áldozatul, ahogy egyre több uniós polgár költözik a városokba.

E stratégia célja az említett tendencia megfordítása, a városi zöld ökoszisztémák eltűnésének megállítása. Az egészséges ökoszisztémák, a zöld infrastruktúra és **a természetalapú megoldások** előmozdítását szisztematikusan be kell építeni a várostervezésbe, figyelembe kell venni a közterek, az infrastruktúra, az épületek és környezetük tervezésekor.

A természet városokba való visszacsempészése és a közösségi fellépés jutalmazása érdekében a Bizottság felszólítja a legalább 20 000 lakosú európai városokat ambiciózus **városgöndítési tervek** készítésére 2021 végéig. E tervek célja biológiailag változatos és az emberek számára hozzáférhető városi erdők, parkok és kertek, városi veteményesek, zöld tetők és falak; utcai fasorok, városi rétek és városi sövények létesítése. Ezek javíthatják a meglévő zöld területek közötti összeköttetést, de nem tehetik szükségessé növényvédőszeres használatát, a gyakori kaszálást, sem más, a biológiai sokféleségre káros gyakorlatok alkalmazását. Az ilyen tervek különböző szakpolitikai, szabályozási és pénzügyi eszközöket mozgósíthatnak.

A munka megkönnyítése érdekében a Bizottság 2021-ben létrehoz egy **uniós városgöndítési platformot** a városokkal és polgármesterekkel való együttműködést biztosító új „Zöld város megállapodás” keretében⁵³. A Polgármesterek Szövetségét szorosan bevonja a munkába. A városgöndítési tervek központi szerepet fognak játszani az Európa Zöld Fővárosa 2023 és az Európai Zöld Lomb 2022 kiválasztásában.

⁴⁹ Ezeket az intézkedéseket a tagállamoknak a vízügyi keretirányelv értelmében 2021-ben elfogadandó 3. vízgyűjtő-gazdálkodási tervekbe kell belefoglalniuk.

⁵⁰ [Az uniós vízügyi jogszabályok célravezetőségi vizsgálata](#), SWD(2019) 439.

⁵¹ [Lásd az EnRoute projektet.](#)

⁵² 11 000 Natura 2000 terület, vagyis a teljes hálózat területének 15 %-a található részben vagy egészben városokon belül.

⁵³ [The Green City Accord.](#)

A Bizottság technikai iránymutatással, valamint a finanszírozás és a kapacitásépítés támogatásával fogja segíteni a tagállami, helyi és regionális hatóságokat. Az említett célkitűzéseket az európai éghajlati paktum is tartalmazni fogja.

2.2.9. A környezetszennyezés csökkentése

A környezetszennyezés a biológiai sokféleség eltűnésének egyik fő mozgatórugója amellet, hogy káros hatással van egészségünkre és életterünkre. Bár az EU szilárd jogi kerettel rendelkezik a szennyezés csökkentésére, e téren még mindig nagyobb erőfeszítésekre van szükség. Különösen a tápanyagok, a peszticidek, a gyógyszerek, a veszélyes vegyi anyagok, a települési és az ipari szennyvíz, a hulladék és a műanyagok környezetbe jutása veszélyezteti a biológiai sokféleséget. E terhelések mindegyikét csökkenteni kell.

A mérgeanyagoktól mentes környezet kialakítására való törekvés jegyében a Bizottság közzé fogja tenni a vegyi anyagokra vonatkozó új uniós fenntarthatósági stratégiát és **a vízre, a talajra és a levegőre vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervet.**

A Bizottság emellett elő fogja mozdítani a trágyázásból származó nitrogén- és foszforszennyezés megszüntetését, amelynek eszközeként legalább 50 %-kal csökkenteni kell a tápanyag-veszteséget a talaj termőképességének veszélyeztetése nélkül. **A műtrágyahasználatot legalább 20 %-kal vissza kell fogni.** Gondoskodni kell a vonatkozó környezetvédelmi és éghajlat-politikai jogszabályok maradéktalan végrehajtásáról és érvényesítéséről, a tagállamokkal együtt azonosítani kell a tápanyag-pótlás csökkentésének szükséges mértékét, hogy a talajjavítás kiegyensúlyozott és fenntartható módon történjen a nitrogén és a foszfor teljes életciklusát figyelembe véve. A Bizottság terve, hogy a tagállamokkal együttműködve 2022-ben integrált tápanyag-gazdálkodási cselekvési tervet fogad el. A „termelőtől a fogyasztóig” stratégia a peszticidek használatának és kockázatainak csökkentésével, valamint az integrált növényvédelem szélesebb körű elterjesztésével fog foglalkozni⁵⁴. Ennek keretében **a peszticidek környezeti kockázatértékelését komolyabban kell venni.** A műanyagok okozta terheléssel a műanyagokkal kapcsolatos uniós stratégia⁵⁵ és a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv⁵⁶ fog foglalkozni.

A Bizottság ki fog dolgozni egy **mutatókészletet a szennyezés fokozatos csökkentéséhez**, és megállapítja a kiindulási szinteket az előrehaladás méréséhez. A tengeri hulladék és a víz alatti zaj jelentette problémával a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv már foglalkozik.

2.2.10. Az idegenhonos inváziós fajok elleni fellépés

Az idegenhonos inváziós fajok jelentősen megnehezíthetik a természet védelmét és helyreállítását. Azon felül, hogy jelentős természeti és gazdasági károkat okoznak, számos idegenhonos inváziós faj elősegíti az emberekre és az állatokra veszélyes fertőző

⁵⁴ [A peszticidek fenntartható használatáról szóló irányelv](#), 2009/128/EK.

⁵⁵ [A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia](#), COM(2018) 28.

⁵⁶ [A körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv egy tisztább és versenyképesebb Európáért](#), COM(2020) 98.

betegségek megjelenését és terjedését⁵⁷. Az utóbbi években felgyorsult az idegen fajok megjelenése. Az Európában nyilvántartott 1872 veszélyeztetett faj közül ma 354-et az inváziós idegen fajok veszélyeztetnek. Hatékony szabályozás hiányában az invázió mértéke és ezzel együtt a természetre és az egészségre jelentett kockázat tovább nő.

Ezért fel kell gyorsítani **az idegenhonos inváziós fajokról szóló uniós rendelet**⁵⁸, valamint más idevágó jogszabályok és nemzetközi megállapodások végrehajtását. A cél a lehető legnagyobb mértékben visszaszorítani, és hacsak lehet, megszüntetni az idegenhonos fajok behozatalát az EU-ba és megtelepedésüket a környezetben. A már megtelepedett idegenhonos inváziós fajokat pedig úgy kell kezelni, hogy **az általuk fenyegetett vörös listás fajok száma 50 %-kal csökkenjen**⁵⁹.

Uniós természethelyreállítási terv: a fő kötelezettségvállalások 2030-ig

1. A Bizottság hatásvizsgálatot követően javaslatot terjeszt elő 2021-ben jogilag kötelező érvényű uniós természethelyreállítási célokra. 2030-ra jelentős kiterjedésű leromlott állapotú és szénben gazdag ökoszisztémát helyre kell állítani, az élőhelyek és a fajok tendenciáiban és védettségi helyzetében nem lehet romlás, legalább 30 %-uk eléri a kedvező védettségi helyzetet vagy legalább javulást mutat.
2. A beporzók állományainak hanyatlása megfordul.
3. A vegyi növényvédőszeres használata és kockázata 50 %-kal csökken, a legkockázatosabb növényvédő szerek használata 50 %-kal visszaesik.
4. A mezőgazdasági területek legalább 10 %-án található magas biodiverzitású tájalelemek.
5. A mezőgazdasági területek legalább 25 %-án ökológiai gazdálkodás folyik, az agroökológiai gyakorlatok sokkal elterjedtebbé válnak.
6. 3 milliárd új fát ültetünk az EU-ban az ökológia elveinek tiszteletben tartásával.
7. A szennyezett talajú területek helyreállításában jelentős előrelépést érünk el.
8. Megtörténik legalább 25 000 km szabályozatlan folyóvíz helyreállítása.
9. Az idegenhonos inváziós fajok által veszélyeztetett vörös listás fajok száma 50 %-kal visszaesik.
10. Legalább 50 %-kal csökken a trágyázásból származó tápanyag-veszteség, vagyis a műtrágyahasználat legalább 20 %-kal esik vissza.
11. A legalább 20 000 lakosú európai városok nagyszabású városzöldítési tervvel rendelkeznek.
12. Az érzékeny területeken, mint az uniós városi zöld területek, nem használnak vegyi növényvédőszerket.
13. Az érzékeny fajokra és élőhelyekre – és közöttük a halászati és kitermelési tevékenységek által veszélyeztetett tengerfenékre – gyakorolt negatív hatások jelentősen csökkennek a jó környezeti állapot elérése érdekében.
14. A járulékos fogások megszűnnek vagy olyan alacsonyak, ami lehetővé teszi az állományok teljes mértékű helyreállítását és fennmaradását.

⁵⁷ Lásd például: Hulme P. (2014). [Invasive species challenge the global response to emerging diseases](#) (Az inváziós fajok megnehezítik az új betegségek elleni globális fellépést), *Trends in parasitology* (2014) 30. évfolyam 6. szám; Duscher et al. (2017).

⁵⁸ [Az idegenhonos inváziós fajokról szóló 1143/2014/EU rendelet.](#)

⁵⁹ [A Természetvédelmi Világszövetség \(IUCN\) vörös listája](#) alapján.

3. AZ ÁTALAKÍTÓ EREJŰ VÁLTOZÁSOK ELŐMOZDÍTÁSA

3.1. Új irányítási keret

Az EU-ban jelenleg nincs olyan átfogó irányítási keret, amely a nemzeti, európai vagy nemzetközi szinten elfogadott kötelezettségvállalások végrehajtását szabályozná. E hiányosság megszüntetése érdekében a Bizottság létrehoz egy **új európai biodiverzitási irányítási keretet**. Ezáltal felméri a fennálló kötelezettségeket és vállalásokat, és ütemtervet készít ezek végrehajtásához.

A keret részeként a Bizottság nyomonkövetési és felülvizsgálati mechanizmust is létrehoz. Ez **közösen megállapítandó mutatókészlettel** fog dolgozni, melyek lehetővé teszik az eredmények rendszeres értékelését, valamint az esetleg szükséges korrekciós intézkedések megállapítását. A mechanizmus hozzá fog járulni a környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálatához és az európai szemeszterhez is.

Az új irányítási keret biztosítja a biológiai sokféleséggel kapcsolatos uniós kötelezettségvállalások teljesítésében részt vevők közös felelősségét és munkáját. A keret elő fogja mozdítani az adminisztratív kapacitásépítést, az átláthatóságot, az érdekelttek bevonását és a részvételen alapuló kormányzást a különböző szinteken.

A Bizottság 2023-ban értékelni fogja e megközelítés eredményeit és alkalmasságát, és mérlegeli, hogy szükség van-e jogilag kötelező erejű irányítási megközelítésre.

3.2. Az uniós környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásának és érvényesítésének fokozása

Minden környezetvédelmi jogszabály esetében megfelelő végrehajtásra és érvényesítésre van szükség. Az elmúlt 30 évben az EU szilárd jogi keretet hozott létre természeti tőkéjének védelme és helyreállítása céljával. Az utóbbi időben végzett felmérések azonban azt mutatják, hogy hiába megfelelőek e jogszabályok, gyakorlati végrehajtásuk elmarad a szükségéstől⁶⁰. Ennek kétségbeejtő következményei vannak a biológiai sokféleségre nézve, és jelentős a gazdasági költsége⁶¹. **E stratégia középpontjában ezért az uniós környezetvédelmi jogszabályok teljes körű végrehajtása és érvényesítése áll**, amihez hozzá kell rendelni a szükséges politikai, pénzügyi és emberi erőforrásokat.

Ami a madárvédelmi és az élőhelyvédelmi irányelveket illeti, a végrehajtás elsődleges területei a Natura 2000 hálózat kiteljesítése, a helyszínek hatékony kezelésének biztosítása, a fajvédelmi rendelkezések érvényesítése, valamint a romló tendenciát mutató fajok és élőhelyek lesznek. A Bizottság gondoskodni fog arról, hogy a biológiai sokféleségre hatást gyakorló jogszabályokat⁶² hatékonyabban hajtsák végre és érvényesítsék, szükség esetén pedig felülvizsgálja ezeket.

⁶⁰ Lásd „[A természet állapota az Európai Unióban](#)” című jelentést, COM(2015) 219.

⁶¹ [A végre nem hajtás becsült költsége évi 50 milliárd EUR](#).

⁶² A környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelv (2014/52/EU), a stratégiai környezeti vizsgálatról szóló irányelv (2001/42/EK), a környezeti felelősségről szóló irányelv (2004/35/EK) és a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv (2008/99/EK).

A tagállamokkal, a környezetvédelmi ügynökségek hálózataival, ellenőrökkel, auditorokkal, a rendőrséggel, ügyészekkel és bírakkal együttműködve **a Bizottság törekedni fog a megfelelésbiztosítás javítására.**

Ezenfelül támogatni fogja a civil társadalom megfelelés-felügyelő szerepét, és a tagállamokkal együttműködve fel fog lépni az egyének és a nem kormányzati szervezetek számára a környezeti ügyekben a nemzeti igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés javítása érdekében. A nem kormányzati szervezetek jogállását **az aarhusi rendelet felülvizsgálatára vonatkozó javaslat** révén szándékozik megerősíteni⁶³.

3.3. Az alap egy integrált és az egész társadalmat bevonó megközelítés

3.3.1. A gazdaság a biológiai sokféleségért

E stratégia a partnerség szellemében készült, vagyis a teljes gazdaság és a teljes társadalom bevonására épít. Az ipar és a gazdaság hatással vannak a természetre, ugyanakkor azon fontos innovációk, partnerségek és szakértelem bölcsői is, amelyek segíthetnek a biológiai sokféleség csökkenésének kezelésében.

Annak érdekében, hogy az üzleti stratégiákba teljes mértékben beépüljenek a környezet és a társadalom érdekei, a Bizottság 2021-ben új kezdeményezést terjeszt elő a **fenntartható vállalatirányítás** kapcsán. Ez a kezdeményezés, amely valószínűleg egy jogalkotási javaslat formáját fogja ölteni, az emberi jogokat, a környezeti gondossági kötelezettséget és a kellő gondosság elvét fogja érvényesíteni a gazdasági értékláncokban. Ezt a vállalatok méretével arányosan kell elképzelni.⁶⁴ Ezáltal biztosítható lesz, hogy a részvényesek és az egyéb felek érdekei teljes mértékben összhangba kerüljenek e stratégia céljaival. Emellett a Bizottság 2020-ban megkezdte a **nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelv**⁶⁵ értelmében a vállalkozásokra háruló jelentéstételi kötelezettségek felülvizsgálatát, hogy e nem pénzügyi jelentéstételt kiterjessze a környezettel, azon belül például a biológiai sokféleséggel kapcsolatos adatokra.

A Bizottság a meglévő platformok⁶⁶ használatával és a közelmúlt egyes kezdeményezéseit alapul véve⁶⁷ törekedni fog „**Az európai üzleti szféra a biológiai sokféleségért**” mozgalom létrehozására, amely aztán az európai éghajlati paktum szerves részévé válhat. Különös figyelmet fog fordítani azon intézkedésekre, amelyek ösztönzik a természet alapú megoldások terjesztését és felszámolják ennek akadályait, mivel az ilyen megoldások több ágazatban is jelentős üzleti és foglalkoztatási lehetőségeket rejthetnek⁶⁸, ezenfelül a gazdasági és társadalmi igényeket kielégítő természet alapú innováció előfeltételei.

⁶³ <https://ec.europa.eu/environment/aarhus/>.

⁶⁴ [Study on due diligence requirements through the supply chain – Final Report](#) (Tanulmány az ellátási lánc mentén végzett átvilágítások követelményeiről – Záró jelentés).

⁶⁵ [Az Európai Parlament és a Tanács 2014/95/EU irányelve a 2013/34/EU irányelvnek a nem pénzügyi és a sokszínűséggel kapcsolatos információknak bizonyos nagyvállalkozások és vállalatcsoportok általi közzététele tekintetében történő módosításáról.](#)

⁶⁶ Pl. az „uniós vállalkozások és biodiverzitás” platform (B@B).

⁶⁷ Lásd pl. [Business for Nature](#) vagy [One Planet Business for Biodiversity](#).

⁶⁸ BenDor T. et al. (2015), [Estimating the Size and Impact of the Ecological Restoration Economy](#) (Az ökológiai helyreállítási üzletág méretének és hatásának becslése).

3.3.2. Beruházások, árazás és adók

A biológiai sokféleség csökkenésének kezeléséhez és az ökoszisztémák helyreállításához jelentős köz- és magánberuházásokra van szükség nemzeti és európai szinten egyaránt. A vonatkozó uniós programokat és finanszírozási eszközöket maximálisan ki kell használni. A Bizottságnak meg kell erősítenie a **biológiai sokféleség védelmének figyelembevételét biztosító keretet**⁶⁹, többek között az uniós taxonómiai kritériumok megfelelő használatával, hogy az uniós finanszírozási intézkedések a biológiai sokféleségnek kedvező beruházásokat támogassanak.

A stratégia céljai számára, többek között a Natura 2000 szerinti beruházási prioritások és a zöld infrastruktúrák megvalósításához **évente legalább 20 milliárd EUR-t kell felszabadítani a természettel kapcsolatos kiadásokra**⁷⁰. Szükség lesz mind magán-, mind közfinanszírozási források mozgósítására nemzeti és uniós szinten⁷¹, részben a következő hosszú távú uniós költségvetésben szereplő különféle programok használatával. Mivel a természet helyreállítása jelentős mértékben hozzá fog járulni az éghajlatpolitikai célok eléréséhez, ezért az uniós költségvetés éghajlatpolitikai fellépésekre szánt 25 %-ának nagy része a biológiai sokféleségbe és a természetalapú megoldásokba való befektetés is egyben.

Az InvestEU keretében a következő évtizedben a természeti tőke és a körforgásos gazdaság céljaira nagyjából 10 milliárd EUR értékű beruházási eszköz válik elérhetővé köz-magán vegyesfinanszírozás révén. A természet és a biológiai sokféleség az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó beruházási tervnek is egyik prioritása. A szükséges beruházások mozgósítása érdekében az EU-nak hosszú távú bizonyosságot kell nyújtania a befektetők számára, és a fenntarthatóságot be kell építenie a pénzügyi rendszerekbe. Az uniós **fenntartható finanszírozási taxonómia** segíteni fog a beruházásoknak a környezetbarát gazdaságélénkítés és a természetalapú megoldások felé való terelésében. 2021 folyamán a Bizottság a taxonómiai rendelet⁷² alapján olyan felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogad el, amely létrehozza a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelméhez és helyreállításához jelentős mértékben hozzájáruló gazdasági tevékenységek közös osztályozását. Ezt támogatja majd az év későbbi részében elfogadandó **megújított fenntartható finanszírozási stratégia**, amelynek biztosítania kell, hogy a pénzügyi rendszer hozzájáruljon a biológiai sokféleséget akár most, akár a jövőben fenyegető kockázatok csökkentéséhez és tükrözze, hogy a biológiai sokféleség csökkenése hogyan befolyásolja a vállalkozások nyereségességét és hosszabb távú kilátásait⁷³.

A Bizottság továbbra is ösztönözni fogja a környezeti költségeket, egyebek mellett a biológiai sokféleség csökkenésének árát is tükröző adórendszerek és árazási politikák

⁶⁹ Erről lásd [a biológiai sokféleség védelmének az uniós költségvetésben való figyelembevételére vonatkozó közös keretet és útmutató dokumentumokat](#).

⁷⁰ A költségbecslés alapjai [a LIFE rendelet 2018. évi hatásvizsgálata](#) (SWD(2018) 292), [a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia 2. célkitűzése végrehajtásának költségeit vizsgáló tanulmány](#), valamint az élőhelyvédelmi irányelv 8. cikkének (1) bekezdése értelmében 16 tagállam által jelentett adatok. A Bizottság az élőhelyvédelmi irányelv értelmében a tagállamok által kidolgozott prioritizált intézkedési tervek alapján naprakésszé fogja tenni e becslést.

⁷¹ Többek között a közös agrárpolitika, a kohéziós alapok, a Horizont Európa, a Tengerügyi és Halászati Alap, a LIFE és a külső fellépésekhez kapcsolódó alapok állnak rendelkezésre.

⁷² [A fenntartható tevékenységekre vonatkozó uniós taxonómia](#).

⁷³ [The Nature of Risk — A Framework for Understanding Nature-Related Risk to Business](#) (A kockázat természete — Hogyan hatnak a vállalkozásokra a természettel kapcsolatos kockázatok), WWF, 2019.

használatát. Ennek keretében bátorítja a tagállamokat nemzeti adórendszereik annak érdekében történő módosítására, hogy az adóterhet a foglalkoztatásról a környezetszennyezésre, az alulárazott erőforrásokra és más környezeti externáliákra helyezték át. A „felhasználó fizet” és a „szennyező fizet” elveket érvényesíteni kell a környezetkárosodás megelőzése és korrekciója érdekében.

Mivel az állami hatóságok vásárlóereje az EU GDP-jének 14 %-ával egyenértékű, ezért erőteljesen képesek befolyásolni a természetalapú megoldásokba beruházó vagy ilyenekhez hozzájáruló vállalkozások termékei és szolgáltatásai iránti keresletet. E potenciál kiaknázása érdekében a Bizottság a **zöld közbeszerzésről** szóló jogalkotási javaslatok és útmutatók jövőbeni összeállításakor olyan kritériumokat és monitoringot fog bevezetni, amelyekkel ösztönözhető a természetalapú megoldások használata.

3.3.3. A természet értékének felmérése és figyelembevétele

A biológiai sokféleséggel kapcsolatos megfontolásokat jobban be kell építeni mind a kormányzati, mind az üzleti döntéshozatal minden szintjébe. Az eddigi munkájára építve⁷⁴ a Bizottságnak 2021-ben olyan módszereket, kritériumokat és szabványokat kell kidolgoznia, amelyekkel körülírhatók a biológiai sokféleség, az ökoszisztéma-szolgáltatások, ezek értéke és fenntartható használata alapvető jellemzői.

Többek között **mérni kell az egyes termékek és szervezetek környezeti lábnyomát**, részben az életciklus-alapú megközelítés, részben a természeti tőkére vonatkozó számvitel alkalmazásával. Ehhez kapcsolódva a Bizottság támogatni fogja egy nemzetközi természetitőke-számviteli kezdeményezés létrehozását.

3.3.4. Az ismeretek, az oktatás és a készségek fejlesztése

A biológiai sokféleség csökkenése elleni küzdelemnek megbízható tudományos alapokon kell nyugodnia. A kutatásba, az innovációba és a tudáscserébe való beruházások fontosak a minőségi adatgyűjtéshez és a leghatékosabb természetalapú megoldások kifejlesztéséhez. Kutatás és innováció révén tesztelni és fejleszteni lehet a szürke megoldásokat felváltó zöld megoldásokat, hogy a Bizottság támogathassa a természetalapú megoldásokba való beruházásokat például a régi ipari, az alacsony jövedelmű vagy a katasztrófa sújtotta területeken.

Az új készségfejlesztési program kulcsszerepet fog játszani a zöld gazdaságra való átállásban és a biológiai sokféleség csökkenése elleni küzdelemben, mivel középpontjában a munkaerő képzése és átképzése áll különféle ágazatokban.

Az Európai horizont program keretében meghatározásra kerül egy **a biológiai sokféleségre vonatkozó, hosszú távú stratégiai kutatási menetrend**. Ennek része lesz egy olyan tudománypolitikai mechanizmus, amellyel fokozható a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kötelezettségvállalások végrehajtását előmozdító kutatás. A program megemelt finanszírozást biztosít. Az Európai horizont egyes kutatási célterületei⁷⁵ jelentős mértékben hozzájárulhatnak az ismeretbeli hiányosságok megszüntetéséhez és

⁷⁴ [SWD\(2019\) 305.](#)

⁷⁵ Ezek a kutatási célterületek a következők: [alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, a társadalmi átalakulást is ideértve, egészséges óceánok, tengerek, parti és szárazföldi vizek, klímasemleges intelligens városok](#), valamint [talajegészség és élelmiszerek](#).

olyan megoldások azonosításához, amelyek lehetővé teszik az ökoszisztémák egészségének javítását az emberi egészséghez való hozzájárulásuk érdekében.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság elő fogja mozdítani partnerségek építését. Ezek között lesz egy kifejezetten biodiverzitási partnerség, amely a tudományt, a szakpolitikát és a gyakorlatot kapcsolja össze, hogy a természet alapú megoldások a mindennapokban is bevezetésre kerüljenek. 2020-ban a Bizottság az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel szoros együttműködésben egy **új biodiverzitási tudásközpont** létrehozását tervezi. Ennek feladatai a következők lesznek: i. nyomon követni és értékelni a biodiverzitással kapcsolatos nemzetközi eszközök végrehajtásában az EU és partnerei által elért eredményeket; ii. előmozdítani az együttműködést és a partnerségeket többek között az éghajlattal és a biológiai sokféleséggel foglalkozó kutatók között; iii. támogatni a szakpolitikák fejlesztését. Ezenfelül a Bizottság meg fogja erősíteni a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platformnak nyújtott támogatást.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák ügyének az iskolai, a szakmai és a felsőoktatási képzésbe való integrációja érdekében a Bizottság tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot fog előterjeszteni 2021-ben a **környezeti fenntarthatóság oktatása** terén való együttműködés ösztönzéséről. Ez iránymutatást nyújthat az iskolák és a tanárok számára a biológiai sokféleséggel kapcsolatos oktatás terén megvalósítható együttműködésről és tapasztalatcseréről tagállamok között. A Bizottság ehhez háttéranyagokat is biztosít majd, és a tanárképzési programok uniós hálózataiban előmozdítja a bevált gyakorlatok cseréjét.

4. AZ EURÓPAI UNIÓ A BIOLÓGIAI SOKFÉLESEGGEL KAPCSOLATOS NAGYRATÖRŐ GLOBÁLIS MENETRENDÉRT

A biológiai sokféleség az EU külső fellépésének egyik prioritása, az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak elérését szolgáló erőfeszítések központi témája. Minden kétoldalú és többoldalú kapcsolatban elő kell mozdítani, úgy zöld megállapodás külpolitikája, mint a megkötendő zöld szövetségek keretében⁷⁶. A Bizottság szorosan együtt fog működni az Európai Parlamenttel és a tagállamokkal annak érdekében, hogy az EU mindig nagy ambíciókat kövessen, és minden erőfeszítést tegyen a világ biológiai sokféleségének megőrzése érdekében.

4.1. Az ambíciók fokozása és az elköteleződés megerősítése világszerte

A biológiai sokféleség védelme globális kihívás, amelyre nézve a következő évtized döntő fontosságú. Az ENSZ biológiai sokféleségről szóló egyezménye keretében tett globális erőfeszítések nagyrészt elégtelenek voltak. A természet szempontjából elfogadhatatlanok a félmegoldások és az elégtelen törekvések.

Ezt szem előtt tartva az EU kész a vezető szerep vállalására, és a **biológiai sokféleséget védő nagyratörő szövetség** létrehozására a hozzá hasonlóan gondolkodókkal, hogy a Biológiai Sokféleség Egyezmény részes felei soron következő 15. ülésén a 2020 utáni időszakra ambíciózus új globális keret kerüljön elfogadásra.

⁷⁶ A zöld szövetségek célja a zöld megállapodás végrehajtása érdekében az afrikai és más partnerországokkal való együttműködés.

Ebben a stratégiában benne foglaltatnak azok az ambiciózus kötelezettségvállalások, amelyeket az EU felajánl. Az EU-nak támogatnia kell a világ országainak kormányait és az érdekelteket céljaik és fellépéseik erőteljes fokozásában.

A Bizottság javaslata szerint az EU-nak biztosítania kell, hogy a 2020 utáni időszakra vonatkozó globális keret legalább az alábbi elemeket tartalmazza:

- 2050-ig elérendő átfogó biodiverzitási célok, összhangban az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjével és azon elképzelésével, hogy harmóniában kell élni a természettel. A fő feladat **2050-re a világ valamennyi ökoszisztémáját helyreállítani, ellenállóvá és védetté tenni**. El kell fogadnunk a nettó haszon elvét, mely szerint a természetnek többet kell visszaadnunk, mint amennyit elveszünk tőle. A világnak el kell köteleződnie amellett, hogy emberi tevékenység miatt lehetőleg nem halhatnak ki fajok.
- **2030-ig elérendő ambiciózus globális célok** az e stratégiában megfogalmazott uniós kötelezettségvállalások szellemében. E célok egyértelműen kapcsolódjanak a biológiai sokféleség csökkenését előidéző tényezőkhez, legyenek konkrétak, mérhetőek, végrehajthatóak, relevánsak és határidőhöz köthetőek.
- Sokkal **erőteljesebb végrehajtási, nyomonkövetési és felülvizsgálati** folyamatok. A felek 2021 végéig vizsgálják felül a biológiai sokféleséggel kapcsolatos nemzeti stratégiáikat és cselekvési terveiket, vagy legalább mutassanak be előzetes nemzeti kötelezettségvállalásokat a legfontosabb célok tekintetében. Legyen **rendszeres felülvizsgálati ciklus** a haladás felmérésére és szükség esetén a fellépés fokozására. A felülvizsgálatokat független, tudományos hiányelemzésekre és előrejelzésekre kell alapozni, minden fél számára közös elsődleges mutatókat használva.
- **Támogató keretrendszer**, amely a törekvéseket valósággá változtatja pénzügyi, kapacitásépítési, kutatási, innovációs és műszaki területen.
- A biológiai sokféleséghez kapcsolódó genetikai erőforrások használatából származó **előnyök igazságos és méltányos megosztása**.
- **Az egyenlőség elve**. Többek között az őslakos népek és a helyi közösségek jogainak, valamint teljes körű és valós részvételének biztosítása. Inkluzív megközelítést kell követni minden érdekelt bevonásával, legyenek azok nők, fiatalok, nem kormányzati szervezetek, helyi hatóságok, a magánszektor, tudományegyetemek vagy kutatóintézetek.

4.2. Külpolitikai eszközök igénybevétele az uniós törekvések terjesztéséhez

4.2.1. Nemzetközi óceánpolitikai irányítás

A nemzetközi óceánpolitikai irányítási menetrenddel⁷⁷ összhangban az EU-nak támogatnia kell **a nemzeti joghatóságokon kívüli területek tengeri biológiai sokféleségével foglalkozó**, jogilag kötelező erejű és ambiciózus nemzetközi eszköz megkötését 2020 végéig. Ennek egyértelmű nemzetközi szintű eljárásokat kell

⁷⁷ [A nemzetközi óceánpolitikai irányítás: az óceánjaink jövőjét biztosító menetrend](#), JOIN(2016) 49.

meghatározni az ökológiai szempontból reprezentatív nyílt tengeri védett területek azonosítása, kijelölése és hatékony kezelése érdekében. Ezt az eszközt mihamarabb meg kell erősíteni és végre kell hajtani.

Az EU-nak minden diplomáciai erejét és kapcsolatát be kell vetnie annak érdekében, hogy megegyezés szülessen három nagy **tengeri védett területről a Déli-óceánon**⁷⁸, melyek közül kettő kijelölésére az EU társelőterjesztőként tett javaslatot (a Kelet-Antarktiszon és a Weddell-tengeren). E területek kijelölése a világtörténelem eddigi legjelentősebb környezetvédelmi intézkedése lenne.

A partnerországokkal és a regionális szervezetekkel folytatni kell az érzékeny tengeri ökoszisztémák és fajok védelmére és fenntartható használatára irányuló intézkedések elfogadását. Ezeknek ki kell terjedniük a nemzeti joghatóságon kívül eső területekre is, és első helyen kell foglalkozniuk a tengeri biológiai sokféleség koncentrációinak otthont adó területekkel. Folytatni kell a fejlődő kis szigetállamok és más partnerországok támogatását a regionális és nemzetközi szervezetek találkozóiin való részvételben, valamint a megfelelő nemzetközi kötelezettségvállalások és szabályozások végrehajtásában.

Az EU **zéró toleranciát fog tanúsítani a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászzal szemben**, és fellép a túlhalászás ellen többek között a WTO keretében a **káros halászati támogatások betiltásáról szóló globális egyezményről** folytatott tárgyalásokon is.

A nemzetközi tárgyalások során az EU-nak elő kell mozdítania, hogy az elővigyázatosság elvével⁷⁹ összhangban és az Európai Parlament felhívásának⁸⁰ megfelelően a nemzetközi tengerfenéki területeken addig ne valósuljon meg ásványkitermelés, amíg nem történt meg a **mélytengeri bányászat** tengeri környezetre, biológiai sokféleségre és emberi tevékenységekre kifejtett **hatásának** feltárása, a kockázatok feltérképezése és olyan technológiák és eljárások kifejlesztése, amelyekről bizonyítható, hogy nem okoznak jelentős kárt a természetben. Az EU folytatni fogja a mélytengeri bányászati tevékenységek hatásait feltáró és a környezetbarát technológiákkal kapcsolatos kutatás támogatását. Törekednie kell a nagyobb mértékű átláthatóság előmozdítására a nemzetközi szervekben, például a Nemzetközi Tengerfenéki Hatóság kertében.

4.2.2. Kereskedelempolitika

A kereskedelmi politikának aktívan támogatnia kell az ökológiai átállást és annak részesévé kell válnia. A Bizottságnak ennek megfelelően gondoskodnia kell arról, hogy a kereskedelmi megállapodások biológiai sokféleségre vonatkozó rendelkezéseit teljes mértékben végrehajtsák. Ehhez igénybe kell venni az Unió kereskedelmi jogérvényesítési főtisztviselőjét is. Jobban fel kell mérnie a kereskedelmi megállapodások által a biológiai sokféleségre gyakorolt hatásokat, és olyan utánkövetési intézkedéseket kell hoznia, amelyekkel megerősíthetők a meglévő és a jövőbeni megállapodások biológiai sokféleséget védő rendelkezései. 2021-ben a Bizottság olyan jogalkotási javaslatot és egyéb intézkedéseket tervez előterjeszteni, amelyek kiküszöbölik vagy minimalizálják az

⁷⁸ [Az Antarktiszi Tengeri Élővilágának Védelmével Foglalkozó Bizottság](#) keretében.

⁷⁹ Az EUMSZ 191. cikkének (2) bekezdése értelmében az uniós környezetpolitika célja a magas szintű védelem biztosítása és az elővigyázatosság elvének érvényesítése.

⁸⁰ [Az Európai Parlament állásfoglalása a nemzetközi óceánpolitikai irányításról](#), 2017/2055(INI).

erdőirtáshoz vagy erdőpusztításhoz kapcsolódó termékek forgalomba hozatalát az uniós piacon⁸¹, és támogatják az erdőbarát importot és értékláncokat. **A vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme területén szintén fel kell lépni.** Ez a fajta kereskedelem egyes fajok teljes állományainak kimerülését vagy kipusztulását okozza, a világ negyedik legjövedelmezőbb feketepiac, és vélhetően a zoonózisok megjelenésének egyik kiváltó oka. Szabályozása emberi, gazdasági és környezetvédelmi kötelesség.

Erre való tekintettel a Bizottság 2021-ben felülvizsgálja a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme elleni küzdelemre irányuló cselekvési tervet és az év végéig javaslatot tesz **az elefántcsont-kereskedelem további korlátozására az uniós jogban.** Meg fogja vizsgálni a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv felülvizsgálatában rejlő lehetőségeket, köztük az irányelv hatályának kiterjesztését, valamint konkrét rendelkezések beillesztését a büntetések típusaira és mértékére vonatkozóan. Mérlegelni fogja az Európai Csalás Elleni Hivatal koordinációs és nyomozási kapacitásainak megerősítését, a tagállamokkal és harmadik országokkal végzett közös munkát a tiltott kereskedelem és a tiltott termékek egységes piacra való bejutásának megakadályozása érdekében.

A Bizottság továbbra is együtt fog működni a partnerországokkal a fokozatos és méltányos átállás biztosítása érdekében, különösen a kereskedelemösztönző támogatások révén, hogy partnerei a biológiai sokféleségnek kedvező kereskedelemből is megfelelő jövedelemre tegyenek szert.

4.2.3. Fejlesztési együttműködés, szomszédságpolitika és az erőforrások mozgósítása

A 2020 utáni időszakban a biológiai sokféleségre vonatkozó, ambiciózus globális keret végrehajtása szorosabb együttműködést feltételez a partnerországokkal, több támogatást és forrást kíván meg, valamint a biológiai sokféleségre káros támogatások megszüntetését. Az elmúlt évtizedben az EU és tagállamai együttesen eleget tettek annak a kötelezettségvállalásnak, hogy **megduplázzák a fejlődő országok számára a biológiai sokféleség védelme érdekében folyósított támogatásokat**⁸². Az EU készen áll a partnereivel közös munka folytatására és a támogatás megerősítésére 2020 után. Ez szervesen illeszkedik fog a biológiai sokféleség megőrzése, helyreállítása, fenntartható használata és minden fejlesztési és partnerségi politika középpontjába állítása terén végzendő munkába. Azáltal, hogy a fenntartható fejlesztést szolgáló szakpolitikai koherenciát az EU minden fellépésében érvényesíti, világszerte csökkenteni fogja a biológiai sokféleségre nehezedő nyomást. Nemzetközi együttműködése során az EU-nak elő kell mozdítania a fenntartható mezőgazdasági és halászati gyakorlatok alkalmazását és a világ erdeinek védelmét és helyreállítását lehetővé tévő intézkedéseket. Kiemelt figyelmet kell fordítani a fenntartható vízgazdálkodásra és a leromlott talajú területek helyreállítására, valamint a fajokban gazdag, sok ökoszisztéma-szolgáltatást nyújtó és az éghajlatváltozás mérsékléséhez hozzájárulni képes területek védelmére és helyreállítására. A természetes ökoszisztémák eredményesebb védelme a növények és

⁸¹ Összhangban „[A világ erdőinek védelmére és helyreállítására irányuló uniós fellépés fokozásáról](#)” című bizottsági közleménnyel, COM (2019)352.

⁸² Ideértve az olyan nemzetközi finanszírozást, amelynek fő célkitűzése és egy fontos másodlagos célkitűzése is a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, összhangban [a Biológiai Sokféleség Egyezmény részes felei 11. konferenciájának \(CBD COP11\) XI/4. határozatával](#), valamint az EU és tagállamai által a Biológiai Sokféleség Egyezmény titkárságához 2015-ben és 2018-ban benyújtott pénzügyi jelentésekkel.

állatok mérsékelt kereskedelme és fogyasztása mellett várhatóan javítja a betegségekkel és járványokkal szembeni rezilienciát. Az Uniónak erőteljesebben támogatnia kell világszerte a **globális egészségsemlélet**⁸³ terjesztését, amely felismeri az emberi egészség, az állategészségügy és az egészséges és ellenállóképes természet közötti szoros összefüggéseket.

Az új globális célok elérése, a környezeti bűnözés elleni fellépés és a biológiai sokféleség csökkenésének kiváltó okai elleni küzdelem érdekében az EU fokozni fogja partnerei támogatását világszerte. Afrikában az EU elindítja a **NaturAfrica** kezdeményezést, amely az élővilág és a kulcsfontosságú ökoszisztémák védelmét biztosítva teremt lehetőségeket a zöld ágazatokban a helyi lakosság számára. Hasonló projektek kidolgozása tervbe van véve más régiók tekintetében is. Az Unió a Nyugat-Balkánt, valamint az uniós szomszédságpolitikában részt vevő országokat is támogatni fogja a biológiai sokféleség védelmét szolgáló erőfeszítéseikben.

Az EU munkája minden területén ki szeretné emelni azt a kapcsolatot, ami a **biológiai sokféleség védelme és az emberi jogok védelme**, a nemi egyenlőség, az egészség, az oktatás, a konfliktusérzékenység, a jogrend, földtulajdoni és -használati viszonyok, valamint az őslakos népek és a helyi közösségek érvényesülése között fennáll.

Világszerte támogatni fogja a biológiai sokféleség érdekeit képviselő szövetségeket különböző partnerekkel és a civil társadalom körében. 2020 márciusában a Bizottság meghirdette a **biológiai sokféleségre vonatkozó globális koalíciót**, amelynek keretében nemzeti parkok, akváriumok, növény- és állatkertek, természettudományi múzeumok segítenek felhívni a figyelmet a biológiai sokféleség védelmének és megőrzésének szükségességére. A Bizottság fontolóra fogja venni más magas szintű koalíciók elindítását vagy az ilyenekhez való csatlakozást a 2020 utáni keret kiteljesítése érdekében.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A biológiai sokféleség védelme és helyreállítása elengedhetetlen az emberi élet minőségének fenntartásához és jövőjének biztosításához ezen a bolygón. Az e stratégiában javasolt kötelezettségvállalások megalapozzák azokat a jelentős és szükséges változásokat, amelyekkel biztosítható a jelenlegi és jövőbeni nemzedékek jóléte és gazdasági életképessége egy egészséges környezetben. E kötelezettségvállalások végrehajtása során figyelembe kell venni az egyes ágazatok, régiók és tagállamok előtt álló kihívások különbözőségeit, biztosítani kell a szociális jogok európai pillérével összhangban a társadalmi igazságosságot, méltányosságot és inkluzivitást, és erős felelősségtudat mellett közös erőfeszítéseket kell tenni az EU, a tagállamok, az érdekelték és a polgárok szintjén.

A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy e stratégiát a Biológiai Sokféleség Egyezmény részes feleinek 15. konferenciája előtt hagyják jóvá. A stratégia iránti teljes körű politikai elkötelezőség érdekében a Bizottság javasolni fogja, hogy a Tanács és az Európai Parlament rendszeres értékeléseket végezzen. 2024-ig a Bizottság értékelni fogja a stratégia szerinti előrelépést, valamint a további intézkedések szükségességét a célok teljesítése érdekében.

⁸³ <https://www.who.int/features/qa/one-health/en/>.